

# HOMAN

Cena s pieresyfkaj i dastačkaj da chaty.

no 1 hod—4 m. 80 fen., na 1/2 hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.  
Adres administracji i ekspedycji: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak:

na 4-aj staranie za radok drobnymi literami — 25 fen.; drobnyje abwiestki da 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liściejku drobn. drukam.

№ 3 (95) Hod II.

Wilnia, 9 studnia 1917 h.

Cena 5 fen. (3 kap.)

## Fokszany zdabyty.

8 studnia.

Zachodni teatr:

Na fronci Izery, ũ zawaroci Ipra i na poŭnaczy. ad Sommy uznimalisia ad czasu da czasu artileryjskije bitwy. U bitwach na pawietry i pad abniom naszych zaszczytnych harnat worahi utracili 5 samalotoŭ.

Ushodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: Na zachodzi ad darobi Ryha-Mitawa rasiejcy ũczora iznoŭ atakawali wialikimi silami na szyrokim fronci. Na race Aa im udałosia paszyryć zdabyty 5 studnia abszar. U-wa ũsich in-szych miejscach jany krywawa ad-bity.

Front erc-hercoga Jozefa: Nia hiedziaczy na śnieżnyje miaceli i krepki maroz, my iznoŭ adcisnuli worahoŭ miż dalinami Putna i Ojtosa.

Front Makienzena: Dzień 7 studnia daŭ 9-aj armii, asabliwaŭ pabiednym niemieckim i austryjackim wojskam hienierałoi Kraff v. Delmensingen i v. Morgen nowuju wialikuju udaczu. Jany adkinuli rumynoŭ i rasiejcoŭ ad krepka ũmacawanaho hornaho chrybta Odobesti da Putna. Dalej na pałudni zdabyta szturmam zbudawanaja ũžo u kastyeczniku i ciapier uporna baraniłszajasia pazycja Milkowu.

U enerhicznej pahoni woraham nie było dadzieno czasu zadzierżacca na swajej druhoj linii pry kanale miż Fokszanami i Jarestea. I heta pazycja była złomlena. U dalejszaj pahoni my pierajszli za darohu Folotesti.

Slahonnia ranicaj uziaty Fokszany. Na ũziatyach pazycijach znojdzieny 3910 pałonnych, 3 harmaty i niekolki kulemiotoŭ.

Makiedonski front: Miż waziorami Ochryda i Prespabyło daren.naje nastupleńnie silnaho atrada worahoŭ.

Narada sajuźnikou.

BERN. 7.I. (W.T.B.—Stefani). Slahonnia pierad abiedam a 12 hadz. adbyłosia trejciaje poŭnaje zasiedańnie narady sajuźnikou. Pierad zasiedańniem radzilisia paasobku przedstaŭniki palitycznaj i wajennaj kamisii. Poŭoficyoz „Giornale d'Italia“ pisze szto pryriaty wielmi surjoznyje rezolucii.

RYM. 7.I. (Stefani). Narada sajuźnikou zakonczena. Sajuzniki pačwierdzili jescze raz supolnaś pahladoŭ na roznyje pytańnia i postanawili ũsio bole prawodzić u żyćcio jednaśe swaich wystupleńnioŭ.

Bankructwo serbskich nadziej.

SOFIJA. Na fronci Manastyra duch serbskich wojsk wielmi upaŭ s pry-czyny taho, szto abiecanka sajuźnikou zrabie Manastyr stalicaj Serbii dahetul nia społniena. Hienerał Serajl uziat serboŭ s frontu i zamianit ich italjancami. U wakolicach Manastyra serboŭ bolsz nima zusim.

Austryjacki minieter u Berlinie.

BERLIN. S pryczyny przyjezdu ũ Berlin austryjackaho ministra zahranicznych spraŭ hr. Czernina przydwornaja hazeta „Berl. Lok.-Anz.“ pisze, szto postanowy ab ahułnym palitycznym pałazeńni nielha było pryriać choć by zatym, szto ũsio jaszczze nima atkazu sajuźnikou na mirnaja predlażeńnie prezidenta Wiisona. Można dumać, szto ũ hutarkach miż imi mnoha miejsca zanimali ahułnyje palitycznyje pytańnia.

Hołas susiedziou.

Pad toj czas, jak wiadomyje „palityki“ ũ naszym Kraju za najwyszej-szaju palitycznuju mudraśc liezac ni-szczeczenie ũsioho biełaruskaho i majaczać „anneksyje“ Biełarusi i Litwy da nieistnujeczaho jescze Polskaho karaleŭstwa,— palaki ũ Polscej pilna pry-słuchajuca da taho, szto robiac i czoho žadajuć ich susiedzi z-za miazy — biełarusy i litwiny. Świeżym przykła-dam hetaho służyć dajszozszaj da nas kniżeczka, wypuszczenaja u dwuch wydańniach: Wajennaho Departamentu Hłaŭnaho Nacyonalnaho Kamitetu i Sławianskaj Biblioteki. Heta: D-r. Tad. St. Grabowski. „Biełaruś pod rządami Rosji“, abo, pad druhim zahałoićkam: „Rosyjskie rządy na Biełarusi“.

D-r Grabowski praczytaŭ u mai 1916 h. ũ Pietrakowie dźwie lekci-i na temu: Rasieja, jak «apiekunka» sła-wian, i na adnej z ich hawaryŭ ab biełarusach i zmahańni naszaho naro-za swajo adradžeńnie. U pamienionaj kniżce i pieradrukowana heta lekcija. Tut apisywajuca ũsia historyja biełaruskaho nacyonalnaho ruchu, apisy-wajecca toj straszenny ucisk, jak ciar-pieŭ nasz narod pad rasiejskim pana-wańniem, apisywajecca nawet winy tutejszych palakoŭ, katoryje tak piina staralisia nawiazac biełarusam polsku-ju mowu i—u asobi ks. Maciejewicza— przywali na pczacz u hetaj sprawie. Hasudarstwienuju Dumu! i na mocy bahataho faktycznaho materjału, na mocy paznańnia biełaruskaj nowaj li-teratury, presy i in-szych prajaŭ na-cyonalnaho żyćcia, aŭtor daje cikawu-ju charakterystyku biełaruskaho ru-chu, staŭlaje jamu horoskopy na bu-duczynu.

„Ruch hety—kaže aŭtor na 30 str.— ma je widy na buduczynu zatym, szto ad samaho paczatku swajho jon apirajecca na szyrokich masach sielska-ho narodu... Jaho adznaczywaje wia-likaje wyrazumieńnie, tolerancyjneś u adnoszeńni da ũsielakich kirunkou in-szych, susiednich narodoŭ...jon adzna-czywajecca niezwyčajna daśpiełym spakojem i roŭnawahaj, miarkoŭnaś-ciu i sprawiedliwaściu pry ũsielakich sustreczach s supraciŭnikami s taho ci hetaho boku. «Ruch hety»—pawod-luch znamienitaj acenki jaho Adolfam Czernym, najbolsz sumiennym czeskim sławianofilam, katoraho dahetul nia može pieretrawić oficjalnaja Rasieja,

—heta ruch naskroź realny, świedo-my swajej mety, świadoma demokra-tyczny i pastupowy, wypływajucy s pierakonańnia, szto narod biełaruski praczhniecca i zajawić ab swaich nacyonalnych prawoch tolki tady, kali padnimiecca da wyszyni ũrazumieńnia swaich czetawiecznych prawou, kali paśwlatleje, umacujecca ekonomiczna, — adnym słowam, heta ruch XX sta-lećcia, ruch epochi, katoraja daŭno ũžo pakinuła za saboj romantyzm, dy pierażyla ũžo i pozytywizm i socya-lizm“.

Swaju lekciju-broszuru aŭtor za-kanczywaje addzielam, katory ma je zahałoićkam: „Žyćcie biełarus i budzie żyćcie“ Adznaczyłszy jescze raz tyje etapy, jakle ũžo prajszli biełarusy, ki-rujuczysia da swajho adradžeńnia, ad-znaczyłszy cennaści biełaruskaho ru-chu, aŭtor kaže:

„Smiarotnym dychańniem dźmie siwier s Poŭnaczy na biedny lud biełaruski i—nia može gwałtam zamaro-zić jaho. Narod baronicea wieraj i szczytom nadziei i krywawaj, ciakaj pracaj i serdecznaj pieśni žalboj. Z wieraj, z niažiomnaj nadziejaj paŭsta-jeć kolkimiljonnaja biełaruskaja hrama-da nasuproć taho siwiera — byteym czorny bor — i naśmiechajecca nad Poŭnaczo...“

Kniżka ũsia adznaczywajecca sym-patijej da biełaruskaho narodu, — ale nie za jaje należycca aŭtoru padaiaka. My dziakujem jamu za toje, szto, nia hiedziaczy na bałamuclwy tych na-szych worahoŭ—asabliwa biełaruskich renehatoŭ, szto brachnij niahodnaj pahaniać imia naszaho narodu u su-siedziou, jon usłuchaŭsia ũ toje, szto haworać sami biełarusy, usłuchaŭsia ũ bićcio biełaruskaho serca i, daczuśszy-sia jaho, skazaŭ toje, szto paczuŭ — skazaŭ praŭdu.

I. Mieleška.

Czarodnaja zadacza.

U pierszyje hady, kali ũsio szyrej i szyrej paczala budzićca u biełarusou nacyonalnaja świadomaś, biełaruski ruch wyjaŭlaŭsia najbolsz u propa-handzi idei nacyonalnaho adradžeńnia naszaho narodu. Hetu ideju prawodziłi i biełaruskije czasopisi, i ũsia druka-wanaja literatura, i roznarodnyje taj-nyje i jaŭnyje orhanizacii, krużki i. t. p., biełaruski teatr, śpiewackije i drama-





HAAGA. Holandzki minister za-  
hronicznych spraw na pytanie parla-  
mentu atkaza, szto holandzkaje pra-  
wicielstwo nijakich krokoŭ dzieła mira  
nia zrobić, bo jano pierakonano, szto  
pry ciapierasznych warunkach hetkije  
kroki nia mohuć dajsci mety.

LONDON. Minister Herderson ska-  
zał karespidentu «New-Jork Tribu-  
ne»: «Niamiecki militarizm treba he-  
tak asłabić, kab jon pierestał być nie-  
baspiecznym. Pakul niamieckaje na-  
strajeńnie nia zmienioć ad samych  
asnoŭ, ny pawinny zabaspieczyć ad  
żadanioŭ Niamiecczyny zapanawać  
nad usim światem.»

LONDON. Czlen Niżniaj Pałaty,  
Terrel, pisze ŭ «Daily Express»: «Ka-  
li b Niamiecczynna nawat aczysoła  
Belhiju, Serbiju, Elzas-Lotaryngiju i Ra-  
sieju i dała by Rasiei zaniać Konstan-  
tynopol, dyk sajuźniki i tady mieli-by  
prawo wajewać dalej, kab niamiecka-  
ho Imperatora i niamieckaho Nasledni-  
ka zaczyń na ūsto życie na ostro-  
wi św. Aleny.»

#### Nabor rasiejskich żydoŭ.

LONDON. Tut uslo pryhatowano  
dzieła nabora rasiejskich żydoŭ u ar-  
miju. Prynimajuca rasiejskije padda-  
nyje, katoryje prażyli u Anhlii pry-  
namsi 5 hadoŭ. Proci przyywa nima  
nijakaj apelacji.

#### Kryzis u Hrecii.

LONDON. Reŭter danosić z Afii:  
Hrecki urad s pryczyny admowy  
pryniać ultimatum sajuźnikoŭ apawie-  
ścił, szto jon nie abjaŭlaje im wajny,  
a paddasceca ichnym gwałtam, spa-  
dajajuczysia, szto sajuźniki ūreszei  
pierekanajuca, szto blokada — heta  
zusim niewasłuženaja kara za zdareń  
nia 1 śnieźnia, wyzwanyje tym, szto  
armija proti żadannia uradu pasta-  
nawila supraciwieca wydacyz wajen-  
nych materjałoŭ. Ab represijach proti  
staronnikoŭ Wenizelosa apawieszczaje-  
jecca, szto konstytucija zabaraniaje ka-  
ralu mieszacca ŭ sudowyje sprawy,  
pakul nie abjaŭlen pryhawor.

Blokada daje slabie ūsio bolejnac.  
Spażyńnye produkty wielmi padaraže-  
li i dla biedniejszych klasoŭ zusim nie-  
dastupny.

Mieñnie staronnikoŭ Wenizelosa  
skonfiskowano. Areszty ich adbywa-  
juca dalej.

LONDON. «Morning Post» danosić  
z Afii, szto prawicielstwo, jak widać,  
manioć zrabic szalony krok. Zapas-  
nym zahadano być hatowymi ŭ patre-  
bie jawioć ŭ swaje pałki.

U Afii adbywajuca wialikije  
demonstracii proti sajuźnikoŭ. Demon-  
stranty chodzić pa wulicach s kry-  
kami: «Nichaj żywieć wajna!»

Naczelnik druhoha hreckaho kor-  
pusa, hienerał Metopolos, za swaju  
prychilność da sajuźnikoŭ atrymaŭ ad-  
staŭku. Jaho zamianili prychilnikom  
Niamiecczyny.

Miestowaje upraŭieñnie Afii pasta-  
nawilo wykłeczyć Wenizelosa s czys-  
ta hramadzian.

#### Papież i Anhlija.

RYM. „Secolo“ danosić, szto ŭ  
Watykanie wielmi niezadowolony s pry-  
czyny taho, szto Lloid Dżordż, pryje-  
chaŭszy na naradu sajuźnickich mi-  
nistroŭ u Rymie, nie adwiedaŭ Papie-  
ża. Anhlicki pasł nawat nie papiare-  
dziŭ Papieża ab przyjeździ anhlickaho  
premier-ministra.

#### Adbudowa Poliszczy.

WARSZAWA. „Deutsche Warsch.  
Ztg.“ pisze, szto tymczasowaja rada  
Poliszczy, pawodluh peñnych wieda-  
maściej, zblarecca hetymi dniami.

### Spis wajena-paŭonnych na- szaho kraju.

Z Wilni i Wilenskaj huberni.

#### Tabor dla wajenna-paŭonnych Tuchel.

Kulesz Bronisłaŭ, Waszlewicy.  
Medeksza Franc, Fokwartanzies. (?)  
Radziejewicz Wincent, Askaladancy.  
Amieljanoŭ Iwan, Wilnia.  
Meteleŭski Jazep, „  
Prontkielewicz Aleksandar, Hudziszki.  
Waŭaczkoŭ Ihnat, Biwosnosze.  
Deszuk Michał, Jankowicy.  
Jankielewicz Bolesłaŭ, Dobryje Nawiny.  
Pilecki Piotr, Łosza.  
Bokszozanin Wincent, Kasoŭszczyzna.  
Bajgo Jazep, Str. Światoduska.  
Szarejko Adam, Wilnia.  
Waleszynowicz Jan, Nowa-Wilejka.  
Saaeriw Jazep, Wilnia.  
Latrinski Aleksandar, „  
Nichowicz Eustachy, Wojtowicy.  
Stangiewicz Stanisłaŭ, Wilnia.  
Chrebtowicz Iwan, dwor Łubunje.  
Nosal Iwan, Wojgancy.  
Stanisławowicz Wasil, Borkoŭcy.  
Jakimowicz Stanisłaŭ, Reijarja.  
Sierko Adolf, Macieczy.  
Kazioŭski Iwan, Poleczany.  
Szablinski Jazep, Felensgo.  
Giedrowicz Juryj, Lida.  
Szulpa Bronisłaŭ, Rybaki.  
Pieczoŭski Lucijan, Wilnia.  
Raj Stanisłaŭ, Hardzinowo.  
Pulsza Stanisłaŭ, Skłodziszki.  
Małofiej Iwan, Miczany.  
Stenkiewicz Stefan, Wołasci Slenskaj.  
Szulecki Piotr, Mejszagola.  
Perweinis Jazep, Wilnia.  
Kowicki Piotr, Koniaŭskaje.  
Juszczynski Symon, Wilnia.  
Urbanowicz Wiktar, Dobrowol.  
Tinksza Michał, Rożany.  
Wuieŭka Anton, Tuskoŭcy.  
Nowosielski Stefan, Wilnia.  
Jasiulewicz Julian, Siniŭszczyzna.  
Szoastak Anton, Ciozakoŭszczyzna.  
Papioŭski Jazep, Zamosecznoŭ.  
Sadohu Władysłaŭ, Kecki.  
Bicel Iwan, Dtugom(?).  
Miutukiewicz Brunek, Jigi.  
Stecki Adolf, Wilnia.  
Rubkowicz Mikaja, Susna(?).  
Bobrowicz Jazep, Frekowo.

Milkor Anton, Wilnia.  
Kazioŭski Feliks, Stażynki.  
Girue Klemens, Wilnia.  
Totopito Anton, „  
Rodyna Iwan, Ciabuty.  
Szapaczka Konstancin, Dziuroŭ.  
Matuz Kazimir, Batulka.  
Sokołoŭ Lawon, Orszka.  
Szyszko Woreon(?), Druok.  
Jankiewicz Bolesłaŭ, Wilnia.  
Zaleski Stanisłaŭ, Kriwicy.  
Popioŭski Stanisłaŭ, Dobropole.  
Wasileŭski Wacłaŭ, Troki.  
Staudzewicz Jazep, Bołasany.  
Kupris Aleksandar, Totinami.

#### Tabor dla wajenna-paŭonnych Chemnitz.

Subianiec Anton.  
Lzandrocki Juljan.  
Zarychta Jazep.  
Szymulis Edward.  
Skawinski Wiktor.  
Horboŭski Władimir.  
Saimanowicz Franc.  
Cłunel Nikadem.  
Tyszkiewicz Anton.  
Szumkun Wincenty.  
Żygas Iwan.

Rumszel Stanisłaŭ.  
Nowodworski Iwan.  
Masalski Wincenty.  
Maculewicz Michał.  
Jursza Michał.  
Halgoŭski Iwan.  
Sabaleŭski Hieronim.  
Dobrałowicz Michał.  
Artiemienko Michał.  
Sienko Mikaja.  
Rozensztejn Izrael.  
Krendziej Iwan.

Usie z Wilenszczyzny.

#### Tabor dla wajenna-paŭonnych Hammersteln.

Bordziej Wincenty, Pietruli.  
Basiuk Iwan, Hury.  
Dzierwan Iwan, Lejstuny.  
Hruszeŭski Edward, Dzieścimy.  
Kraśnik Stefan, Jest.  
Kardoŭski Jakoŭ, Slubiany.  
Kurmel Bolesłaŭ, Sokolowicy.  
Leskiewicz Ludwik, Sabaczy.

(Dalej budzie).



#### Niamiecki Teatr u Wilni.

Pahulanka. Dyrekcija: Jozef Geissel.

Siahoñnia, ŭ paniadzielaŭ, 8 studnia 1917 h. wieczoram a 8 hadz.  
aposzniaje wystupieñnie Gwido Herpera

#### „FAUST“ (Margaryta).

Opera ŭ 5 aktach (6 abrywzoŭ) Guno.

Walentyn — p. Herper.

8 hadz. U aŭtorak, 9 studnia 1916 h. 8 hadz.

APOSZNI RAZ

#### „WABACUHI“

operetka ŭ 3 aktach Cirera.

U sieradu: „Moralność“, kamedija ŭ 3 aktach Toma.

U czeŭwier: „Pradadzienaja Nawiasta“.

Padpiska na „Homan“ z dastaukaj da chaty

u Wilni nie prynimajecca.

Cigarette № 15  
Cigarette № 25  
Gold-Saba  
Flaggengala.

**GARBÁTY**  
CIGARETTEN  
Für Qualitätsraucher

Graf Yorek  
Meine Passion  
Burschenschaft  
Landesflagge.